

Stíny osudu

Wilbur Smith & David Churchill

Na hlavní město Spojených států svítilo slunce. Teplota stoupala k pětadvaceti stupňům, ale mírný vánek udržoval vzduch pěkně svěží. Takové počasí dává člověku dobrou záminku, aby řekl své sekretářce, že se na chvíli vzdálí mimo kancelář.

Joe Lewandowski zahlédl svůj kontakt, osobu, kterou znal pouze pod krycím jménem Rukavička, která kráčí směrem k němu. Lewandowského alias znělo Stín. Upustil k nohám doutnající nedopalek levného doutníku, zašlápl ho do trávníku v parku East Potomac a vykročil.

Kývl k ceduli, o kterou se prve opíral. „Chcete si zahrát minigolf?“ Usmál se a doufal, že přiměje Rukavičku trochu se uvolnit, aby jejich rozmluva působila jako normální rozhovor. Jen pro případ, že by se někdo díval.

„Ne, děkuji,“ odpověděla Rukavička napjatá jako tětíva.

„Nemáte náladu, co?“

Rukavička pokrčila rameny.

„Dobře, jak chcete.“

Od chvíle, kdy před více než hodinou nasedl do svého pick-upu značky Chevrolet, Lewandowski kontroloval, zda ho někdo nesleduje. Postupoval zcela automaticky, jako když se rozhlédnete na obě strany, než přejdete ulici. Nevšiml si ničeho podezřelého, ale teď, když se ocitli v parku, si znovu ověřil, jestli někdo nevypadá nepatříčně. Příkývl sám pro

sebe a pak se podíval na Rukavičku. „Pojďme dolů na Hains Point. Byla jste tam někdy?“

„Ne.“

Lewandowski zabručel: „No, je to místo, kde se setkávají řeky Anacostia a Potomac...“

„Co to s tím má co společného?“ protestovala Rukavička.

„Říkala jste, že je ještě důležitější než obvykle, aby nás nikdo neslyšel,“ odsekl Lewandowski úsečně. „Hains Point je výběžek pevniny prakticky celý obklopený vodou. Odposlouchání je tam pro každého opravdu těžké. Tak jdeme.“

Vedl svůj kontakt na cestu, která vedla kolem parku, a chystal se odbočit doprava směrem k výběžku, ale pak se zastavil a máchl rukou. „Přímo tam je Bílý dům. Dvě míle, možná méně.“ Usmál se. „Tak blízko, a přece tak daleko, že?“

„Ne, není to daleko,“ opáčila Rukavička. „Pro to, co mám na mysli, určitě ne.“

Od svého příjezdu do Washingtonu na podzim roku 1937 provozoval Lewandowski jako své krytí malou stavební firmu pojmenovanou AOK Contractors. Na dveřích malého nákladáku měl namalované jméno s telefonním číslem a slovy PRACUJI PRO VÁS TVRDĚJI NEŽ JINÍ. Pro přátele a sousedy byl stejný jako oni – obyčejný dělník, který usiluje povýšit do řad střední třídy. Většinu času vystupoval žoviálně a pohodově, leč bylo o něm známo, že se dokáže pořádně rozčítit, když někdo v práci něco pokazí. Štamgasti v místním baru mu obvykle říkali „Joey L“, ale někdy, když se trochu rozohnil, pro ně byl „Střelený Joe“.

Lewandowski bylo jeho skutečné jméno, takže se svým způsobem skrýval všem na očích. Když ho vyslali do Washingtonu, nadřízení jej ujistili, že Američané jeho identitu neznají, a to z toho prostého důvodu, že zatímco FBI odpovídala za odhalování zahraničních špiónů na americké půdě, Spojené státy neměly prakticky žádnou kontrašpiónážní agenturu, která by působila za hranicemi.

A tak se držel svého vlastního jména a nevadilo mu, že jeho přízvuk – byť v podstatě mluvil jako příslušník americké dělnické třídy – si stále dr-

žel východoevropský nádech. Koneckonců, Amerika je země přistěhovalců. Občas se někdo zeptal: „Říkáš Lewandowski, jo? Co je to za jméno?“ A on odpovídal: „Polské. Tam se narodili moji rodiče.“ I to byla pravda, jeho rodina pocházela z přístavního města Gdaňsk – nebo Danzig, jak se mu říkalo v němčině, což byl jazyk, jímž mluvila většina jeho obyvatel, neboť byli pruského původu. To však nebylo třeba nikomu připomínat.

Důležité bylo, že na staveništi vypadal Lewandowski jako doma. Byl průměrné výšky, možná trochu obézní, ale tělo měl spíš svalnaté než ochablé. Kolem silného krku si dnes uvázel kravatu dosti volně a košili si rozepnul natolik, že z výstřihu trčely kudrnaté černé chlupy na hrudi.

Po celou dobu hrál Lewandowski roli žoviálního stavitele Joeyho L, a teprve když dorazili na Hains Point a mohl bez obav mluvit, stal se sám sebou – zkušeným zpravodajským důstojníkem Jozefem Lewandowským, jehož hodnost se rovnala britskému nebo americkému majorovi.

Lewandowski se zadíval na Rukavičku, která se opírala o zábradlí a hleděla do vody. Z místa se otevíral jasný výhled přes obě řeky do Marylandu nebo k jihu na nové washingtonské Národní letiště na virginském pobřeží. Nikdo jiný nebyl v dohledu. „Tak co mi chcete říct?“

Rukavička se k němu otočila s lehkým úsměvem, jenž vyjadřoval nadřazenost, jakou cítí někdo, kdo ví něco důležitého, o čem ten druhý netuší. „V příštích dvou až třech týdnech přijede do Washingtonu Churchill. Přesná data nebyla dosud potvrzena. Oznámí to až na poslední chvíli...“ Krátká pauza, další úsměv a pak: „Z bezpečnostních důvodů.“

Lewandowski přikývl a snažil se vypadat, jako by Rukavička právě nevypustila bombu. „Proč?“

„Kvůli plánování invaze do Evropy. Přivede s sebou nejvyšší vojenské velitele. Se svými americkými protějšky se budou setkávat každý den v sídle americké centrální banky. Než se vrátí do Británie, padne rozhodnutí, kdy a kde přesně ve Francii a jižní Evropě zaútočí.“

„A můžete pro nás ty informace získat?“

„Věřím, že ano.“ Rukavička se na Lewandowského podívala a naléhavě dodala: „Jsou si jisti vítězstvím. Myslí si, že je to jen otázka rozhodnutí o prostředcích, jak ho dosáhnout.“

„To je pro ně dobré,“ odbyl Lewandowski Rukaviččino zdůraznění spojeneckého triumfalismu. „Přesto si myslím, že teď už chápu, proč jste byla z tohoto setkání nervózní.“

Rukavička se narovнала, ustoupila od zábradlí a otočila se k němu. „Ne, nechápete.“

„Co prosím?“ Nadřazený, téměř odmítavý tón, který se vloudil do hlasu jeho agentky, Lewandowského zaskočil.

„Uniká vám širší obraz. Skutečná příležitost.“

„Fakt? No tak mě poučte.“

„Churchill bude s Rooseveltem jednat v Bílém domě. To samozřejmě bude veřejně známo. Ale v plánu je nejméně jedna soukromá schůzka, která se odehraje mimo zabezpečené prezidentské sídlo.“

Lewandowski přimhouřil oči. Rukavička přece nemůže naznačovat... „Co tím chcete říct?“

„Není to snad jasné? Roosevelt a Churchill, dva ubozí staří muži. Nemocný mrzák a opilec. A přesto je jejich lid uctívá. Jsou živoucími symboly spojenecké věci.“ Agentka se na okamžik odmlčela a podívala se Lewandowskému do očí. „Představte si, že by byli oba zabiti.“

„Dobrý Bože...“ Lewandowski se znovu rychle rozhlédl. Kdyby někdo slyšel, co Rukavička právě řekla... Ale jediná další osoba v dohledu byla matka, která tlačila kočárek asi třicet metrů daleko.

„To myslíte vážně?“ sykl Lewandowski. Nebyla to řečnická otázka. Jedna část jeho mysli stále doufala, že to byl agentčin zvrácený pokus o vtip.

„Rozhodně. Vím přesně, kdy, kde a jak by se to dalo uskutečnit. Ale možná vám k tomu chybí odvaha...“

Lewandowski chápal, že Rukavička myslí vše naprosto vážně, ale jak si vysvětlit spodní proud výsměchu, dokonce opovržení v jejím hlase? Lewandowski a jeho šéfové nikdy nepovažovali Rukavičku za nic víc než za zdroj obvykle nekvalitních informací, v nichž se jen zřídka zatřpytil zlatý valoun.

Ale když se ohlédl do minulosti, vzpomněl si na okamžiky, kdy Rukavička dala najevo stěží potlačovaný pocit nadřazenosti.

Nebo to možná bylo něco jiného. Co když Rukavička celou dobu pracovala pro druhou stranu a tohle je past nastražená tak, aby ho vylákala ze stínů do rukou britské tajné služby nebo FBI? Co když Rukavička řídí jeho, a ne naopak? Lewandowski bojoval s pokušením otočit se na patě a odejít. Mohl si však dovolit promarnit takovou příležitost? Kdyby se mu to podařilo – největší vražedné spiknutí všech dob –, získal by všechny medaile, povýšení a krásné ženy, jaké si kdy muž může přát.

No dobře, pomyslel si. Mluvme dál.

„Jste si tím jistá? A budete schopna poskytnout podrobnosti o čase a místě?“

„Samozřejmě. Jinak bych o tom nemluvila!“

„Bude to vyžadovat velmi pečlivé zvážení,“ ošíval se Lewandowski. „Na nejvyšší úrovni. Nemusím vám snad zdůrazňovat, že nemůžeme připustit, aby taková operace selhala.“

Rukavička se zasmála. „To si myslím, že ne.“

„Nezdá se, že by vás ta možnost znepokojovala.“

„Proč by měla? Neočekávám, že operace selže,“ prohlásila s úsměvem.

Opět ten povýšený postoj. Lewandowski pocítil silnou touhu smazat úsměv z agentčiny tváře. „Poslouchejte mě. Pokud britská nebo americká armáda utrpí ponižující porážku, co se stane s generály, kteří jsou za tuto katastrofu zodpovědní? Bývají... Jak zní ta fráze? *Zbavení velení*. Ale v našem světě jsou zbavení života. A jim podřízení důstojníci také.“

Lewandowski tím chtěl jasně sdělit: *pokud se to pokazí, stane se vám to též*. Ale Rukavička prostě konstatovala: „V tom případě bychom se měli postarat, aby se operace zdařila.“ Chladná jako led, lhostejná k hrozbě.

Lewandowski si povzdechl. Potřeboval nad Rukavičkou znovu získat kontrolu a věděl, jak na to. To však musí počkat na jindy a na jiné místo. Prozatím se bude držet věci. „Jak jsem uvedl, podám hlášení o našem setkání svým nadřízeným.“

„Upozorníte je, že na rozhodnutí nemají moc času.“

„Jsem si toho vědom.“ Teď byla řada na Lewandowském, aby se usmál. „Je tu samozřejmě ještě jiná možnost...“

„Jaká?“ Lewandowski poprvé zachytil v agentčině hlase náznak znepokojení.

„Churchill a jeho generálové se musí dostat z jedné strany Atlantiku na druhou.“

„A?“

„Kdo může vědět, jestli tu plavbu přežijí?“

V mírnějším, jižním podnebí už mohlo panovat jaro, ale sevření krajiny skotské Vysočiny stále ještě neuvolnila zima. Vzdálené hory se bělaly sněhem, vál ostrý vítr a oblohu nad jezerem Loch Morar kryla souvislá vrstva břídlícově šedých mraků bez nejmenšího záblesku slunečního svitu.

Nejjasnější barvy na míle daleko představovaly temná nebeská modř očí Saffron Courtneyové a růžová záře její kůže. Od úsvitu stála na nohou, kráčela sama po nerovném terénu a třásla se, když se dívala na nejhlubší sladkovodní jezero na Britských ostrovech. Více než tisíc stop na dno a kdo ví, jaké příšery se v těch černých hlubinách skrývají?

Saffron se podívala na hodinky: něco po půl dvanácté. Nejpozději v jednu se musela vrátit do výcvikového střediska Oddělení pro zvláštní operace (SOE – Special Operations Executive) v Arisaig House a od cíle ji dělilo více než sedm mil. Měla na nohou vysoké vojenské boty a na zádech nesla patnáctikilový batoh. Kdyby se donutila pět mil ostře pochodovat a poslední dvě uběhla, stihla by to včas, ale musela by hned vyrazit.

Když se chystala vykročit, ohlédla se přes jezero. Bezútěšný pohled, ale tak velkolepý, že si ho chtěla zapamatovat. Když se však zadívala na vodu, zdálo se, že její čern v ní něco spustila. Téměř cítila, jak se ozubená kolečka mozku pohybují – jako kdyby stavítka zámku zapadla na své místo a hluboko v jejím podvědomí se otevřely tajemné dveře.

Temnota, která pronikla do Saffroniny duše, náhle nebyla temnotou bezedné vody, ale smrtelně nebezpečné nekonečné noci. Ačkoli její tělo stálo u skotského jezera, mysl se přesunula k menší, mělké vodní ploše, k legendami opředenému jezírku zvanému Hofvijver, Dvorní rybník, v centru nizozemského Haagu.

Jako by ji stroj času přenesl zpět do minulosti. Stmívalo se a Saffron vi-

děla stříbrné záblesky na černém límci uniformy SS-Hauptsturmführera Karstena Schrödera a stříbrnou lebku se zkříženými hnáty na jeho čepici. Slyšela jeho hlas, když se snažil vlichotit ženě, o níž se domníval, že je loajální sympatizantkou nacistů jménem Marlize Maraisová. Cítila jeho pot, vnímala, jak jí drsná kůra stromu pohmoždila záda, když ji silně přitiskl ke kmeni, a jak jí jedna ruka vjela pod sukni a mezi nohy, zatímco druhá ji chytila za vlasy.

Zmocnila se jí panika, jako by se to všechno dělo znovu. A pak se náhle v duchu přesunula na pozdější chvíli toho večera, kdy už nestála u stromu a nebyla bezmocnou obětí. Seděla obkročmo na Schröderově těle v polo-bezvědomí a cítila, jak se jí na dlani ozývá slabé chvění jeho dechu, když tlumila chabé pokusy volat o pomoc. Znovu prožila, jak si druhou rukou

vytáhla z vlasů jehlici, a odpor, který cítila, když ji s vražednou přesností zabodla do...

Saffron zaječela. Zazněl primitivní, divoký výkřik zuřivosti a frustrace, výkřik ženy posedlé démonem, kterého nedokázala porazit. Pak se rozběhla, zoufale se snažila uniknout z démonova sevření, zcela zapoměla, že chtěla alespoň část zpáteční cesty na základnu jít krokem, a uháněla do vesnice Morar, kolem hotelu a nádraží a dál na silnici do Arisaigu.

Neurazila ani čtvrtinu vzdálenosti, když začala přepracované svaly dlouhých, štíhlých nohou zpomalovat bolestivá námaha. Vyčerpání drásalo bušící srdce a vytlačilo jí vzduch z hrudi. Bez ohledu na to, jak mohutně se nadechovala, plíce nebyly nikdy spokojené.

Saffron to nezajímalo. Vítila bolest, protože nabízela protijed na všepohlcující vize. Čím usilovněji se její mysl soustředila na fyzické utrpení, tím více se noční můra vzdalovala.

Trasa vedla podél krásného pobřeží s úchvatnými výhledy přes vodu na ostrovy Eigg, Rhum a Skye, ale Saffron před sebou neviděla nic jiného než asfalt. Dorazila do Arisaigu, vidění rozmazané potem, srdce jí bušilo jako zvon. Běžela z kopce po příjezdové cestě, která vedla od silnice do Fort Williamu až k nádvoří domu, rozrazila vstupní dveře, dovrávorala přes halu do velké síně a zhroutila se na podlahu.

O minutu později prošel halou armádní seržant – jeden z instruktorů výcvikového střediska. Zahlédl Saffron, přeběhl k ní a dřep si vedle ní.

„Raději vás odvedu k doktorovi, ať se na vás podívá, slečno,“ mínil seržant. Zvedl Saffron do sedu, sundal jí batoh ze zad a pak ji vytáhl na nohy. Přehodil si její paži přes rameno a napůl ji odtáhl do ordinace.

Seržant byl malý, podsaditý, mohutně stavěný muž. Saffron byla o pár palců vyšší než on, ale o čtyřicet liber lehčí. Společně připomínali buldoka, který vede kulhajícího chrta vyčerpaného namáhavým závodem.

„Copak to tu máme?“ zeptal se doktor Hamish Maguire, když Saffron téměř v bezvědomí klesla na židli naproti jeho stolu.

„Slečna Courtneyová, pane doktore,“ oznámil instruktor.

„Ano, je to ona,“ prohodil Maguire, přešel na druhou stranu stolu, pak se o něj opřel a podíval se dolů na její vyčerpanou postavu. „A co ji přivedlo do tohoto žalostného stavu?“

„Zdá se, že to přehnala při přespolním běhu.“

„Inu, není to poprvé, co něco přehnala, že?“

„Ani zdaleka ne,“ souhlasil instruktor.

„Jak dlouho vydržela loni výslech? Osmáctyřicet hodin?“

„Spíš dvaasedmdesát,“ upřesnil seržant, neschopen skrýt obdiv k výdrži, která se stala v Arisaigu legendou. Všichni účastníci výcviku byli podrobeni krutému výslechu, který se co nejvíce přiblížil skutečnému zážitku ze zajetí a mučení gestapem. Vydržet jediný den se považovalo za úspěch. Tři dny představovaly neslýchaný výkon, ale v jeho důsledku zůstala Saffron otřesená a po větší část týdne upoutaná na lůžko.

Otevřela oči a tiše zasténala.

„Dobrá, seržante, už si ji převezmu,“ prohlásil Maguire.

Když instruktor odešel z místnosti, lékař zvedl Saffroninu paži, která bezvládně visela přes okraj židle, a změřil jí tep. Byl rychlý – sto dvacet úderů za minutu –, ale srdce triadvacetileté ženy v nejlepší fyzické kondici tlouklo silně, pravidelně. Maguire cítil, jak se pulz i během té krátké chvílky, co držel Saffron za zápěstí, zpomalil.

Zvedla hlavu a otevřela oči. „Ujišťuju vás, doktore, že jsem zcela v pořádku.“ Mluvila dikcí anglické vyšší společenské třídy, podbarvenou přísnějším, méně táhlým přízvukem britské koloniální Afriky. Vytáhla se trochu vzpřímeněji. „Opravdu není třeba, abych vás připravovala o drahocenný čas.“

„Och, já nikam nespěchám,“ odpověděl Maguire. „Ve skutečnosti jste dnes mou první zákaznicí.“

Saffron přikývla, příliš vyčerpaná, než aby hledala důvod k hádce.

„Víte, tady si vás velmi váží,“ poznamenal Maguire. „Starý Fairbairn říkal, že jste jeden z půl tuctu přirozeně nejnadanějších bojovníků, které kdy trénoval. Už samozřejmě mezi námi není. Jeho metody jsou velmi žádané i jinde.“

„Aha,“ opáčila Saffron a pak se odmlčela.

Maguire pokračoval: „Vzpomínám si, jak mě překvapilo, když jsem si všiml, že někdo tak okouzlující jako vy, žena, která za normálních okolností neprojevuje žádné známky agresivity nebo špatné nálady, prokáže tak značnou schopnost dopouštět se násilí, když se to od ní vyžaduje. Vskutku pozoruhodné. Fairbairn zdůraznil, že všichni nejlepší bojovníci jsou takoví. Mají chladnou hlavu, nedají se snadno vyprovokovat a nikdy vědomě nevyhledávají potíže. Ale když se dostanou do nesnází, nedrží se zpátky.“

Saffron pokrčila rameny a na okamžik vypadala spíš jako znučená školáčka než jako vycvičený operativce SOE.

„Ale i ten nejtvrďší bojovník je pořád lidská bytost,“ pokračoval Maguire a pozorně se na ni podíval, jako by hledal nějaký náznak ukrytý kdesi hluboko v ní.

„Seržant se zmínil o vaší statečnosti, když s vámi zacházeli jako na gestapu. Ale pamatuju si také noční můry, které vás potom trápily. Křičela jste tak zoufale, že jste vyděsila tu chudinku sestru McLintockovou. Nemůžu si pomoci, abych se nezeptal. Zajímalo by mě, jestli jste se znovu nepotýkala s našimi německými přáteli... alespoň v duchu.“

To už Saffron seděla vzpřímeně, náhle zcela soustředěná. „Co vás k té otázce přivedlo?“ V jejím hlase zazněl ostrý tón.

Maguire se usmál. „Inu... Tohle je samozřejmě velmi utajený podnik. Ovšem když přijedou z Londýna vysocí důstojníci, aby se podívali, jak si tady vedeme, a my jim nalijeme jednu či dvě skleničky, je jen přirozené, že mluví o našich bývalých žácích a o tom, jak se jim daří ve skutečném světě. A vy patříte k našim nejpozoruhodnějším absolventům... Řekněme, že i když o vaší nedávné misi neznám žádné konkrétní podrobnosti, je mi známo, že jste musela být ve spěchu stažena z terénu, protože vás, cituji, pronásledovala polovina zatraceného holandského gestapa.“

Saffron pokrčila rameny a trochu se ušklíbla. „Tak nějak to bylo.“

Maguireův hlas ztvrdl, předchozí shovívavost byla ta tam. „Slečno Courtneyová, nadřízení vás sem poslali, abyste si odpočinula, uvolnila se a absolvovala mírný stupeň fyzického a technického výcviku. Cílem bylo poslat vás zpět na jih ve špičkovém stavu. Nešlo o to, abyste běžela přes Vysočinu, jako by vás pronásledovali Hitlerovi přísluhovači. Pevně věřím, že právě to se vám stalo, a protože neexistují žádné zprávy o pobytu nacistů tady v okolí, musím nutně dospět k závěru, že nepřátelé, před nimiž jste prchala, existují ve vaší mysli. Je mé hodnocení správné?“

Saffron odvrátila pohled a zabořila hlavu do dlaní. „Jsem v pořádku,“ ozvala se tlumeným hlasem. „Opravdu... Jsem v pořádku.“

„Nebojte se, děvče,“ řekl Maguire jemněji. „Nemáte se za co stydět. Předpokládám, že za sebou máte zážitky, které by potrápily i toho nejtvrďšího a nejzocelenějšího veterána. Ale musíte se s jejich následky vypořádat, protože neléčené utrpení není o nic lepší než neléčená nemoc. Postupem času se situace zhoršuje a může být fatální. A teď se na mě podívejte...“

Maguire počkal, zatímco se Saffron zhluboka nadechla, pak odtáhla ruce od obličeje a otočila se k němu. „Mám pravdu?“ zeptal se.

Saffron přikývla.

„A chtěla byste, abych vám pomohl?“

Neodpověděla. Neměla v povaze přiznávat slabosti. A Maguire ji nenutil, jen se na ni díval a čekal na známky rozhodnutí. Nakonec přikývla.

„Hodná holka,“ pochválil ji lékař. „V Harley Street působí chlapík, který vám může pomoci – skvělý člověk, špičkový specialista ve svém oboru.“

Saffron sebou trhla. „Řeknete to brigádnímu generálu Gubbinsovi? Nechci, aby si myslel, že nejsem způsobilá k akci.“

„Naopak, díky tomu budete mnohem lépe připravena ke službě, jak on sám dobře ví. Věřte mi, nejste první z jeho lidí, kdo potřebuje tento druh léčby. A teď... Máte tu nahoře strávit ještě tři dny. Jako váš lékař vám příkazují, abyste hojně odpočívala, jedla tak vydatně, jak vám dovolí naše příděly, a občas si lehce zacvičila. A myslím tím opravdu jen lehce, slečno Courtneyová, už žádné pobíhání po Vysočině.“

Saffron se usmála. „Ano, pane doktore.“

„Tak se mi to líbí.“ Maguire vykročil ke dveřím, aby Saffron vyprovodil. Otevřel jí dveře, ale než jimi prošla, dodal: „A po zbytek téhle zatracené války vám přeji hodně štěstí.“

Přeložil Dalibor Míček